

[Udenrigsministeren]

med den opløsning af den jugoslaviske statsdannelse, der hurtigt aftegnede sig, med stor sandsynlighed allerede i sommerens løb være udbrudt en borgerkrig i stor skala.

De central- og østeuropæiske landes ønske om en sikkerhedsgaranti er jo et andet tegn, som vi ikke kan ignorere. De pågældende lande har udvist interesse for garantier både fra Den Vesteuropæiske Union, WEU, og fra NATO. Disse landes interesse for en sikkerhedsgaranti viser nødvendigheden af fortsatte militære garantier over for fremtidige militære trusler. De pågældende lande erkender naturligvis, at de ikke i dag står over sådan en trussel. Kupforsøget i Sovjetunionen den 19. august gjorde dog et betydeligt indtryk på dem, ganske som det også gjorde det på os. De ønsker derfor netop i dag, hvor sådanne skridt ikke tiltrækker sig opmærksomhed, at fastlægge nogle garantier også på det militære plan i stedet for at skulle tvinges til at søge garantier, når eller hvis der en dag opstår en trusselsituation. De tænker altså på lang sigt, og de tænker også forsigtigt. Deres overvejelser viser, at der i dag er tanker om, hvordan der i løbet af 1990'erne skal udvikles et europæisk sikkerhedssystem, som i lys af de sidste års ændringer ikke blot kan bestå i en videreførelse af det eksisterende system, men som snarere vil bestå i en rolle for både CSCE, NATO, Vestunionen og EF.

Disse organisationer vil supplere hinanden, de vil slå igennem på sikkerhedspolitikens forskellige dele med forskellig tyngde, og det er også tænkeligt, at de vil virke med forskellig tyngde i forskellige dele af Europa, men meget i den nuværende debat i Europa peger jo klart på en vigtigere rolle for Vestunionen.

Eftersom det drejer sig om den forsvarspolitiske del af sikkerhedspolitikken, som jo til syvende og sidst er den centrale og udslagsgivende del af udenrigs- og sikkerhedspolitik, er det jo forståeligt, at der knytter sig meget stor interesse til, hvordan både EF-landene og andre lande stiller sig til de afsnit af EF's politiske union, der kommer i nærheden af dette emne.

Her fremlagde Tyskland og Frankrig i februar måned deres tanker, og dermed fik de to lande indflydelse på de videre forhandlinger. Deres tanker gik i høj grad ud på en aktivering af Vestunionen. Og på NATO's udenrigsmini-

stermøde i København i juni måned udkrystalliserede der sig en betydelig grad af enighed om fremtidig arbejdsdeling mellem NATO og Vestunionen. I efteråret har Storbritannien og Italien fremlagt deres tanker på området, og Tyskland og Frankrig har for nylig fulgt deres initiativ fra februar måned op. Der er ingen tvivl om, at disse udspil vil komme til at spille en fremtrædende rolle frem til NATO-topmødet i begyndelsen af november måned i Rom.

Det er regeringens vurdering, at der er ganske gode muligheder for at fastholde og styrke den enighed, som blev opnået på NATO-ministermødet i København i juni måned, ved det kommende NATO-topmøde i november. Heri ligger en amerikansk indforståelse med en mere fremtrædende rolle for Vestunionen med forbindelser til såvel NATO som EF. Hvis denne vurdering viser sig at holde stik, er der næppe tvivl om, at vejen er banet for enighed mellem EF-landene om, hvordan spørgsmålet om forsvarspolitik og Vestunionen skal løses i relation til EF's politiske union. Der vil i så fald blive tale om formuleringer, som i store træk følger de tekster, der blev lagt frem forud for mødet den 28.-29. juni 1991 i Det Europæiske Råd i Luxembourg.

Når det er tilfældet, er det, fordi størstedelen af EF-landene ser i øjnene, at der i løbet af 1990'erne bliver behov for at træffe beslutning om, hvordan de europæiske lande skal behandle den forsvarspolitiske dimension af deres sikkerhed, men at denne beslutning ikke skal træffes nu. Derfor er de interesserede i at holde deres optioner åbne både i forholdet til USA og med tanke på et styrket europæisk samarbejde. Det er ikke mindst forholdet til de central- og østeuropæiske lande samt denne gruppes forhold til det, der engang var Sovjetunionen, og til Rusland, der fremtvinger ønsket om at holde mulighederne åbne for beslutning på et senere tidspunkt og da selvfølgelig på de præmisser, der til sin tid må foreligge.

Vi må være opmærksomme på, at der for et land som Danmark tegner sig mange og positive optioner i den nuværende europæiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation. Det er ikke sikkert, at alle disse optioner bliver ved med at stå til vores rådighed. Erfaringen tilsiger, at optionerne lukker sig, efterhånden som der fastlægges nye mønstre. Det gælder for et lille land som Danmark om at operere på en